GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate: Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 72. *Sâmbătă, 29 Martie (10 Aprilie).* 1886.

Nou abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“.*

Cu I Aprilie 1886 st. v., se va începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de pân'acum li-se recomanda a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea.

Braşovŭ 28 Martie 1886.

„Sĕ se dea statului şi în cea din urmă comună acea putere de care are lipsă“. Cu acéstă declaraţiă şi-a finitŭ ministrulŭ-preşedinte Tisza unulŭ din discursurile ce le-a ţinutŭ în apĕrarea proiectului de lege comunală.

Statulŭ şi érăşĭ statulŭ! Nu este nicĭ o jertfă destulŭ de mare, ca sĕ nu se pretindă dela popóre în numele statului. Nu-i destulŭ, că i se cere omului sĕ-şĭ pună totŭ capitalulŭ sĕu intelectualŭ şi materialŭ la disposiţia statului dér i se mai cere încă sĕ-şĭ sacrifice şi libertăţile ce suntŭ legate de individualitatea sa, numai şi numai ca statulŭ sĕ aibă, cum ḑice d-lŭ Tisza, puterea de lipsă.

Amŭ voi sĕ scimŭ cine este la noi statulŭ? Nu cumva e domnulŭ Tisza statulŭ? Aşa trebue sĕ fiă, fiindcă ceea ce vrea Tisza vrea şi parlamentulŭ şi acestŭ parlamentŭ representă de faptŭ statulŭ maghiarŭ, deşi nu representă în realitate decâtŭ numai o parte din poporaţiunea lui.

Aşadér d-lŭ Tisza vrea sĕ aibă şi în comună puterea, ce crede elŭ că i este de lipsă. Cu acésta este caracterisatŭ scopulŭ şi tendinţa proiectului de lege comunală, ce se discută acuma în camera din Peşta.

Numai de curĕndŭ d-lŭ ministru-preşedinte a făcutŭ sĕ se priméscă în numele statului o lege, prin care fişpanii séu prefecţii sĕ facŭ satrapii guvernului în sensulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului. Era de lipsă prin urmare, sĕ se dea şi libertatea comunelorŭ pe mâna fişpanilorŭ, căcĭ décă nu, ce satrapiă ar fi pututŭ sĕ formeze?

Spre scopulŭ acesta d-lŭ Tisza restrênge cu ajutorulŭ mamelucilorŭ sĕi din parlamentŭ libertatea administraţiunei comunale. Astfelŭ sĕ inaugurézâ şi era despotismului fişpanului în comune. Elŭ se póte în viitorŭ amesteca şi în afacerile comunelorŭ, sub pretextulŭ siguranţei publice şi alŭ administraţiunei. Organele comunelorŭ se alegŭ în viitorŭ sub influenţa şi presiunea fişpanului şi în oraşe şefii poliţiei vorŭ fi numiţĭ de guvernŭ. Guvernulŭ are dreptulŭ sĕ disolve representanţa comunală, sĕ anuleze statutele comunelorŭ şi sĕ secvestreze averile lorŭ.

Astfelŭ amŭ ajunsŭ la culmea centralisării prin nimicirea şi a restului de autonomiă comunală. Şi tóte acestea numai şi numai pentru ca d-lŭ Tisza sĕ aibă puterea de lipsă!

Unulŭ din aderenţii principiului absolutistŭ alŭ omnipotenţei statului, d-lŭ Iuliu Horvath, cerêndŭ ca şi notarii cercualĭ în comune sĕ fiă numiţĭ de şefii comitatului, a arătatŭ causa de ce puterea d-lui Tisza are nevoiă de aceste măsurĭ reacţionare, ḑicêndŭ, că *suntŭ ţinuturĭ de milurĭ cuadrate, unde din punctulŭ de vedere alŭ patriotismului nu esistă nicĭ o comună în care guvernulŭ sĕ pótă avé încredere.*

D-lŭ Mocsáry a rĕspunsŭ acestui apostolŭ tiszaistŭ, apostofându-lŭ cum se cuvine. Deputatulŭ Horváth, ḑise Mocsáry, trebuia sĕ fiă chiămatŭ la ordine, deórece a ḑisŭ, că între Nemaghiarĭ, carĭ facŭ mai multŭ de jumĕtate a poporaţiunei Ungariei, guvernulŭ nu póte găsí ómenĭ de încredere.„ Voesce óre d-lŭ Horváth sĕ facă pe lumea din afară sĕ crédă, că Ungaria se află în aşa deplorabilă stare, încât jumĕtate din locuitorii acestei ţĕrĭ suntŭ rĕi patrioţĭ şi că prin urmare o parte a locuitorilorŭ se află în rĕsboiŭ cu cealaltă parte?“

Justă întrebare acésta şi d-lŭ Tisza a sêmţitŭ, că trebuia sĕ ia şi elŭ în apĕrare pe Horváth şi a făcut'o sfătuindŭ pe Mocsáry, că prea strînge la pieptu-i, la fie-care ocasiune, naţionalităţile nemaghiare. D-lŭ Mocsáry respinse din parte-i sfatulŭ d-lui Tisza declarândŭ, că nu vrea se trécă de advocatulŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare, dér e datorŭ sĕ vorbéscă în interesulŭ Maghiarilorŭ.

Altulŭ e însĕ interesulŭ realŭ alŭ Maghiarilorŭ, altulŭ interesulŭ imaginarŭ alŭ statului şi statulŭ e Tisza!

Femeia română.

Unele foi române au scrisŭ despre femeile române după Kossuth, care se plânge, că în Transilvania într'unŭ satŭ femeile române dela 1848 încóce din 130 de familii ungurescĭ au făcutŭ române 120 de familii. Tocmai în ḑilele trecute au numitŭ bărbaţii de statŭ ai României omŭ mare pe Kossuth. Adevĕratŭ că'i omŭ mare — cu gura. Pe Kossuth istoriculŭ ungurescŭ Mihailŭ Horvath îlŭ numesce entusiastŭ, éră Kossuth a fostŭ numitŭ pe Széchenyi fantastŭ. Széchenyi a vĕḑutŭ bine, căcĭ a vĕḑutŭ relele cu anĭ înainte, la carĭ a dusŭ Kossuth Ungaria, însĕ Kossuth, de e şi trecutŭ de 80 de anĭ, vede numai visurĭ.

Ungurii suntŭ cei mai îngâmfaţĭ în lume, încâtŭ în îngâmfare numai consângenii lorŭ, Samoieḑii, îi întrecŭ, carĭ ei pe sine se numescŭ ómenĭ, ca şi când alţii nicĭ nu ar fi ómenĭ. Ungurii suntŭ cu totŭ dispreţulŭ către alte popóre, şi aşa şi către Românĭ, decĭ cum din 130 de familii ungurescĭ sĕ ia 120 femei de românŭ? Déră orĭ cum ar fi cu Ungurii, aceea e adevĕratŭ, că *Românii suntŭ străinĭ cu totulŭ de a se amesteca prin căsătoriă cu Ungurii.* Judecândŭ după starea Românilorŭ din părţile ungurene, eu nu credŭ, că pe sate în tótă Transilvania sĕ fiă 120 de căsătorii mestecate între Ungurĭ şi Românĭ, necum sĕ fiă acele într'o unică comună.

Cum au peritŭ déră cele 120 de famili ungurescĭ deplânse de Kossuth? Eată cum: In numĕrulŭ 57 alŭ „Gazetei“ s'a scrisŭ, că în următórele cincĭ districte: Pesta, Sabolciu, Maramurĕşŭ, Bihorŭ, Neogradŭ înainte de 1848 au fostŭ 996 de familii nobile ungurescĭ, éră acum nu suntŭ decâtŭ numai 204, şi aşa au dispărutŭ 792. Tristŭ lucru, şi încă sub domnirea unguréscă! Ce ar fi de acestŭ poporŭ sub altă domnire? Nu cumva şi aceste familii le-au făcutŭ române femeile române? Nicĭdecum, căcĭ în unele din districtele numite nicĭ nu suntŭ Românĭ: au dispărutŭ aceste familii, pentrucă au fostŭ desfrênate, şi écă aşa au peritŭ şi cele din Transilvania.

Insĕ Kossuth a fostŭ agitatorŭ în tótă viéţa lui, şi aşa *aruncă şi acum mĕrulŭ de cértă între Ungurĭ şi Românĭ.*

Fórte frumosŭ, décă şi inimicii noştri suntŭ cu recunoscinţă, cu respectŭ şi cu frică către femeile nóstre; aşa se şi cere, ca ele sĕ aibă sêmţirea nobilă română, şi virtuţile femeilorŭ române. *Insĕ noi nu vremŭ mestecătură, şi de aceea fetele şi muierile române rĕmână în sênulŭ naţiunii lorŭ, şi scutéscă românitatea în familiele nóstre.*

Furia unguririi şi bărbaţii ungurĭ cei mai competenţĭ o află de fantasiă deşértă şi periculósă. Déră ce şi vréu Ungurii? Pe teritoriulŭ întinsŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ noi Românii facemŭ în massă poporaţiunea, că suntemŭ la trei milióne, şi Ungurii, împrăştiaţĭ printre Românĭ, cu Ţiganĭ, cu Armenĭ, cu Judei şi cu tóte veniturile nu facŭ în realitate nicĭ patru sute de mii; éră în masse nu suntŭ Ungurii decâtŭ într'unŭ colţŭ micŭ alŭ Transilvaniei — Sĕcuii, şi de-a lungulŭ Tisei, déră şi la Tisa Ungurii minoritatea o facŭ. *Aşa dér o mână de Ungurĭ cum sĕ înghiţă milióne de Românĭ?*

O fóiă din Bucurescĭ, vorbindŭ despre Kossuth şi femeia română, a amintitŭ şi cuvêntarea ţinută de ministrulŭ Kallay în academia unguréscă. La acea cuvêntare ar fi cugetatŭ omulŭ, că Ungurii se vorŭ scula cu toţii şi vorŭ inunda Rĕsăritulŭ, precum au fostŭ inundatŭ Germania supt Bulcsu, Lehel şi Botond, pe carĭ i-au prinsŭ Germanii şi i-au pusŭ în furcĭ. Insĕ trebue sĕ cunóscă omulŭ firea unguréscă. Dela cuvêntarea lui Kállay până la faptă e aşa depărtare, ca în cealaltă lume dela avutulŭ condamnatŭ la infernŭ şi până la Abraamŭ fericitulŭ. Abraamŭ a ḑisŭ avutului: „dela voi e mare depărtare până la noi,“ şi apoi a adausŭ, că „de acolo nu se póte venì aicĭ.“ Aşa e şi cu cuvêntarea lui Kállay.

Escelenţa sa domnulŭ ministru Kállay e din districtulŭ Satu-Marelui. Moşu-sĕu, Ioane Kállay, a şeḑutŭ în Botizŭ, a avutŭ acolo curte domnéscă, cu capelă, cu grădină de lucsŭ cu statue, şi a avutŭ avere întinsă. Mai târḑiu a locuitŭ în Botizŭ şi unŭ judeu mişelŭ, care de sĕracŭ ce era îşĭ căra în spate paie dela Românĭ, ca sĕ-şĭ facă câte unŭ spudariu. Acum unulŭ din fiii acestui Judeu a cumpĕratŭ la licitare o parte din curtea moşului domnului ministru Kállay.

Moşulŭ Escelenţiei sale a muritŭ totŭ în Botizŭ, şi e îmormêntatŭ la biserica română de acolo. Crucea de pétră dela mormêntu-i s'a ruptŭ, mormêntulŭ s'a cufundatŭ, şi nu mai e nicĭ o urmă care sĕ arăte, că acolo zace moşulŭ renumitului ministru şi croitorŭ de mapă a Rĕsăritului. Chateaubriand scria în „Atala“, că sĕlbaticii din America suntŭ fericiţĭ, că pórtă ósele părinţilorŭ cu sine. Escelenţa sa domnulŭ ministru Kallay nu se cugetă nicĭ la curtea, nicĭ la ósele moşu-sĕu, decĭ când nu se îngrijesce de ale sale, cum va sci elŭ căştiga ţĕrĭ întregĭ pentru alţii?

Firea Ungurilorŭ în ĕstŭ modŭ o-a descrisŭ celŭ mai renumitŭ poetŭ ungurescŭ Vörösmarty: „zsarnok, szolga egy személyben, ki magával sincs békében,“ adecă: tiranŭ, servŭ într'o persónă, care nicĭ cu sine nu e în pace; éră altŭ poetŭ ungurescŭ, totŭ renumitŭ, Petöfi, a asemĕnatŭ firea Ungurilorŭ cu a lui Pató Pál, căruia i se rupeau vestmintele, i se ruina casa, şi i se risipiau tóte, şi fiindŭ îndemnatŭ, ca sĕ facă ceva a rĕspunsŭ: „Ejh rá érünk arra még“, adecă: mai e încă timpŭ pentru acésta!

Sĕ învĕţămŭ déră dela Uugurĭ, însĕ sĕ nu fimŭ ca ei.

Ungurii şi Românii.

„Românulŭ“ de Joi, 8 Aprilie, publică în fruntea sa unŭ articulŭ în care, după ce citézâ unŭ pasagiu din articululŭ „Gazetei“ privitorŭ la miseria ţĕranului nostru şi la emigrările din ţinutulŭ Sĕcaşului şi din alte părţĭ, ḑice între altele.

„Trufaşii noştrii vecinĭ, carĭ nu vorŭ sĕ mai védă

sub coróna S-tului Stefanŭ de câtŭ numai supuşii Ungurĭ séu ungurițĭ, carĭ îşĭ punŭ tóte puterile pentru ca Românulŭ sĕ nu mai pótă sĕ'şĭ înveţe séu sĕ'şĭ cultive limba şi sĕ'şĭ păstreze naţionalitatea, apasă pe grumazii lui pe tóte căile şi prin tóte mijlócele.

Nu-i mai este datŭ Românului sĕ vorbéscă, sĕ simţă şi sĕ cugete de câtŭ numai unguresce: écă programa politică a bărbaţilorŭ de statŭ ungurĭ pe care se întemeiază tótă şciinţa lorŭ d'a guverna.

Pe de o parte prin persecuţiunile şi reducerea poporaţiunei române la miseriă, ér pe de altă prin desnaţionalisarea ei se atinge scopulŭ finalŭ — îşĭ ḑicŭ bărbaţii de statŭ ungurĭ — d'a avea o Ungarie numai a Ungurilorŭ, o Ungarie cu totulŭ unguréscă.

Sistema însĕ pare că este greşită, şi mai curêndŭ séu mai târḑiu Ungurii vorŭ înţelege şi vorŭ vedea că fiindŭ puţinĭ la numĕrŭ — după cum recunósce însaşi o fóie a lorŭ »Egyetértés« — cu greu potŭ lupta până în sfêrşitŭ în contra celorlalte naţionalităţĭ apăsate, asigurându'şĭ asupră-le o stăpânire deplină şi de lungă durată.

Dér décă legăturile lorŭ dualiste, cu monarchia Habsburgilorŭ, au putută sĕ le asigure folósele neaşteptate, de carĭ s'au bucuratŭ în timpŭ de 20 anĭ, faţă cu celelalte naţionalităţĭ, nu le-a asiguratŭ însĕ o viaţă politică în Statŭ pacînică şi liniştită, care sĕ'i pună cu adevĕratŭ în posiţiune d'a putea ţiné capŭ orĭ cărei eventualităţĭ.

Adevĕrata sciinţă politică a bărbaţilorŭ de statŭ ungurĭ, şi putemŭ ḑice chiar raţiunea de statŭ, era ca sĕ caute a-şĭ face câtŭ se póte mai mulţĭ amicĭ din naţionalităţile de sub coróna S-tului Stefanŭ, pentru ca astfelŭ, la trebuinţă, naţiunea ungară sĕ se fi putută găsi mână în mână cu ele, luptândŭ pentru aceleaşĭ vederĭ, pentru aceleaşĭ interese comune...

Istoria popórelorŭ şi înşişĭ timpii de restrişte, din viaţa naţiunei ungare, ar trebui sĕ serve de lecţiune conducĕtorilorŭ ei şi sĕ-i facă a fi mai cu luare aminte şi mai prevĕḑĕtorĭ în viitorŭ. Şovinismulŭ în politica naţională şi învrăjbirile din întru, impinse până la estremŭ, nu potŭ decâtŭ în paguba Statului ungarŭ sĕ fiă.

O ḑicemŭ acésta nu numai ca Românĭ ci şi ca bunĭ vecinĭ ai Ungurilorŭ, cu carĭ amŭ voitŭ în tot-d'auna sĕ păstrămŭ raporturile cele mai amicale, de şi, în schimbŭ, dênşii în nenumĕrate împregiurărĭ împotriva intereselorŭ nóstre au fostŭ.

Situaţiunea în peninsula balcanică.

Prinţulŭ Alexandru n'a rĕspunsŭ încă la notificarea Porţii, privitóre la hotărîrea conferinţii ambasadorilorŭ în Constantinopolŭ. Prinţulŭ Bulgariei nu se învoesce cu ceea ce s'a hotărîtŭ, ca adecă sĕ fiă numitŭ guvernatorŭ alŭ Rumeliei pe cincĭ anĭ, şi puterile sĕ-i sancţioneze numirea. Elŭ scie că Rusia îi e atâtŭ de duşmană, încâtŭ i-ar puté refusa numirea lui ca guvernatorŭ décă nu se va supune cu totulŭ influinţei rusescĭ. Libertatea de acţiune, de care a datŭ dovedĭ prinţulŭ Alexandru, a amărîtŭ cumplitŭ pe Rusia şi de aci provine tótă neînţelegerea.

„Novoje Vremja« ar dori, ca sĕ i se dea Rusiei mandatŭ d'a esecuta hotărîrile conferinţei şi se póte întêmpla ca sĕ i se dea, căcĭ se asigură din multe părţĭ, că între Germania şi Rusia ar esista o înţelegere, ca Rusia sĕ-şĭ validiteze interesele sale în peninsula balcanică intervenindŭ cu putere armată. Décă Rusia şi a amânatŭ până acuma intervenirea, este témă că Austro-Ungaria şi Anglia îi vorŭ pune beţe în róte.

Cu tóte astea, o scire din Petersburgŭ asigură că cercurile conducĕtóre rusescĭ au cumpĕnitŭ seriosŭ o intervenire militară a Rusiei în Bulgaria pentru casulŭ când prinţulŭ Alexandru ar stărui în oposiţiunea sa şi deja s'au şi dispusŭ mĕsurile militare pregătitóre pentru realisarea acestui proiectŭ. Corpurile de armată '11 şi 12 suntŭ destinate a trece la ordinulŭ datŭ în Bulgaria. Aceeaşĭ scire mai asigură, că Bulgarii, cu tóte desminţirile oficióse din Sofia, se ocupă seriosŭ cu cestiunea proclamării regatului bulgarŭ. Acésta a amărîtŭ atâtŭ de multŭ pe Rusia, care vede că prinţulŭ Alexandru îi sapă terenulŭ de sub picióre în Bulgaria, încâtŭ »Novoje Vremja« propune, ca conferinţa sĕ se ocupe cu cestiunea depunerii prinţului Alexandru.

O scire diplomatică din Atena spune, că în cercurile politice, care dau tonulŭ acolo, se vorbesce cu siguranţă, că Rumelia orientală şi Bulgaria se vorŭ rupe de dominaţiunea turcéscă; în acéstă privinţă se ḑice că ar esista unŭ raportŭ secretŭ între Sofia şi Atena; de aci ar proveni şi atitudinea atâtŭ de rĕsboinică a Greciei.

Ca unŭ simptomŭ ameninţătorŭ se consideră de foile rusescĭ şi rĕmânerea la guvernŭ a lui Garaşanin în Serbia. Noulŭ cabinetŭ represintă şi partida lui Risticĭ, prin ministrulŭ de esterne Franassovicĭ.

Ce privesce pregătirile militare ale Turciei şi Greciei, acestea se continuă, cu tóte stăruinţele unorŭ puterĭ d'a nu se incorda situaţiunea. Escadra turcéscă compusă din şése corăbii cuirasate a primitŭ ordinŭ, ca sĕ fiă gata d'a pleca la Dardanele. In Ianina se anunţă, că comandantulŭ supremŭ d'acolo Achmed Ejub-paşa a inspectatŭ în persónă cele mai importante puncte strategice dela graniţe. In urma observaţiunilorŭ sale, s'au dirigeatŭ întărirĭ de trupe la Prevesa, Lorus şi Gubens. In Epirŭ e vorba sĕ se formeze batalióne de voluntarĭ, pentru care s'au şi trimisŭ arme din Constantinopolŭ. La Salonicŭ au plecatŭ de curênd douĕ vapóre de transportŭ cu muniţiune şi tunurĭ Krupp. In Grecia, din clasele de reservă convocate s'au formatŭ regimente nouĕ cu cadre detaşate din regimentele esistente.

SCIRILE ḐILEI.

Primimŭ mereu desminţirĭ la adresa foilorŭ unguresci, care în modŭ meschinŭ voescŭ sĕ seducă opinia publică, şi cu acésta sĕ mai stórcă banĭ dela societatea maghiară pentru „Kulturegylet«. Aşa ni se scrie din Deva, că *Domián Pál* oficialŭ la cartea funduară în Deva, şi *Mirtse Dénés*, esecutorŭ în *Puiu*, suntŭ într'adevĕrŭ Ungurĭ, celŭ dintêiu din Ungaria superióră, ér celŭ d'alŭ doilea din Săcuime. De asemenea ni se mai scrie din Deşiu, că d-lŭ *George Micu*, notarŭ în Nusfalĕu, când i s'a presentatŭ lista de subscriere ca membru la „Kulturegylet", a refusatŭ a subscrie. Atâta e adevĕratŭ că a luatŭ parte la o petrecere ţinută în scopulŭ „culturei" maghiare. — Aci trebue sĕ observămŭ, că décă e vorba ca sĕ contribue cineva pentru unŭ scopŭ nobilŭ, atuncĭ nu petrecerile Kulturegyletiste cu maghiarisarea pe firmă vorŭ fi acelea, ci petrecerile date pentru sĕracĭ, pentru vĕduve, pentru şcóle şi biserici sĕrace, pentru bolnavĭ ş. a., care merită obolulŭ binefăcĕtorului. Kulturegyletiştii de altă parte sĕ ia învĕţătură, şi reclamele sĕ şi le facă cu mai multă iubire de adevĕrŭ.

—x—

In ḑilele trecute a ţinutŭ în Pesta profesorulŭ şi membrulŭ academiei unguresci György Aladár o prelegere în cerculŭ industrialŭ. Cu argumente unguresci a susţinutŭ, că unŭ Maghiarŭ preţuesce 500 fl., dér apoi nicĭ elŭ nu e aşa de sigurŭ décă din punctŭ de vedere economicŭ acestŭ preţŭ ar fi justificatŭ. Este însĕ destulŭ de optimistŭ spre a vedé Ungaria „înflorindŭ" şi „îmbogăţindu-se". Ferice de elŭ!

—x—

La corespondenţa din *Beiuşiŭ* apărută în N-ro. 53 alŭ »Gazetei," care ne raporta despre carnevalulŭ trecutŭ, acelŭ profesorŭ românŭ, despre care ḑicea corespondentulŭ că *„are multe pe răvaşŭ,«* cere acestuia sĕ iasă la ivélă cu răvaşulŭ amintitŭ sub adevĕratu'i nume, rĕmânêndŭ a'i rĕspunde şi dênsulŭ sub numele propriu. Nefăcêndŭ corespondentulŭ acésta, acelŭ profesorŭ românŭ va eşi dênsulŭ în publicitate arĕtându-lŭ „în portretulŭ ce-lŭ merită.« — Acesta este pe scurtŭ cuprinsulŭ scrisórei ce-o primirămŭ dela „acelŭ profesorŭ" românŭ din Beiuşŭ. Amŭ dori sĕ se dovedéscă că n'are nimicŭ pe răvaşŭ, în ce privesce românismulŭ lui. Ne permitemŭ însĕ a-lŭ întreba: cum stă cu toastulŭ ce l'a ţinutŭ pentru unŭ órecare Benedek în limba maghiară, căcĭ acesta era lucrulŭ principalŭ în corespondenţa Nr. 53?

—x—

Circularea trenurilorŭ în Ardealŭ, care a datŭ pricină la atâtea plângerĭ, se va schimba în Maiu, ḑice „Ellenzék,". Trenulŭ acceleratŭ, care sosesce în Clușiu séra la 10 óre, va merge mai departe ca trenŭ omnibus şi se va lega cu trenulŭ omnibus, care plécă din Copşa mică diminéţa la 7 óre şi séra va fi în Braşovŭ. Cu alte cuvinte, décă acum îi trebue călĕtorului o nópte întrégă, ca sĕ vină din Clușiu la Braşovŭ, îi va trebui după noua ordine o nópte şi o ḑi. In adevĕrŭ, trebue sĕ ne minunămŭ de atâta „deşteptăciune«. Cu trenulŭ de persóne însĕ ce plécă din Clușiu diminéţa, poţĭ fi séra în Braşovŭ.

—x—

Poliţia din *Pesta* a publicatŭ în ḑilele acestea o insciinţare, arĕtândŭ atenţiunea publicului ca sĕ se ferescă de institutulŭ de banĭ »Landesbank und Kreditgenossenschaft.« In urma a şése denunţărĭ, s'a pornitŭ cercetare în contra acestui institutŭ şi resultatulŭ s'a comunicatŭ procuraturei din Pesta. Associaţiunea a arĕtatŭ între altele, în publicările ei, că are unŭ capitalŭ fundatorŭ de unŭ milionŭ, pe când tótă averea ei în banĭ gata numĕra la 13 Octomvre, când statutele s'au înaintatŭ la tribunalulŭ camercialŭ şi cambialŭ, *de facto* — 34 fl. 88 cr.

—x—

S'au pusŭ temeliile duorŭ clădirĭ importante în Bucurescĭ: a şcólei de veterinăriă şi a şcólei de arte şi meserii, spune „Rĕsboiulŭ".

—x—

„România liberă" spune, că la ministerulŭ instrucţiunii publice din Bucurescĭ se cerceteză unŭ nou modelŭ de construcţiunĭ şcolare rurale. Modelulŭ este presintatŭ de d. architectŭ Şuţu, cu prilejulŭ construcţiunilorŭ ce au sĕ se facă în vara asta în judeţulŭ Iaşĭ. Este vorba de unŭ sistemŭ de clădirĭ fără cărămidă, ci numai din fierŭ, lemnŭ şi tencuială, care s'a experimentatŭ prin Francia şi prin Belgia. Comisiunea technică aviséză.

—x—

Se ḑice, că unŭ profesorŭ alŭ facultăţiei de medicină din Bucurescĭ va fi trimisŭ la Parisŭ, pentru a urma experienţele lui Pasteur în privinţa turbărei, scrie „Naţiunea".

—x—

FOILETONŬ.

Finocŭ.

(Poveste.)

(Urmare.)

Elŭ avea unŭ calŭ, l'a înşĕlatŭ şi s'a dusŭ sĕ-i aducă apă mume-si, — ca sĕ n'o . . . stropşéscă, bat'o crucea de aşa mamă! Şi s'a dusŭ, s'a dusŭ multă lume 'npĕrăţiă ca Dumneḑeu sĕ ne ţiă, că cuvêntulŭ din poveste lungŭ şi frumosŭ mai este. S'a dusŭ ca gândulŭ şi ca vêntulŭ, s'a dusŭ până la sfânta Vinere. Décă a ajunsŭ la sfânta Vinere, a bătutŭ în uşă sĕ-lŭ lase înăuntru. — „De eştĭ ură de pădure, dute mai afundŭ în pădure, că am o căţea cu dinţii de ferŭ, cu măselele de oţĕlŭ, de-o lasŭ la tine totŭ te mancă; de eştĭ omŭ pămêntênŭ, vino înăuntru.« — »Sunt omŭ pămêntênŭ, mătuşă." Ea l'a lăsatŭ înăuntru.

— »O! dragulŭ mătuşii, cum de umbli tu pe-aicea, pe unde nicĭ pasere măiéstră dela voi nu umblă, necum ómenĭ?!« — »O mătuşă, nu umblu de voiă, ci de rea nevoiă, că-i bolnavă mamă-mea şi m'a trimesŭ sĕ-i aducŭ apă de unde se batŭ munţii în capete ca berbecii.« — »O dragulŭ mătuşii, eu nu sciu unde-i aia, dér' tu du-te la sfânta Sâmbătă, că-i mai mare ca mine şi te va sci îndrepta mai bine."

Şi s'a luatŭ feciorulŭ nostru şi s'a totŭ dusŭ până la sf. Sâmbătă. Décă a sositŭ acolo a bătutŭ în uşă ca şi la sf. Vinere. Şi sfânta Sâmbătă totŭ aşa i-a ḑisŭ, ca şi sf. Vinere, şi l'a îndreptatŭ la sf. Duminecă, că-i mai mare şi-lŭ va sci îndreptá mai bine. De aci, dragii mei, ér' s'a luatŭ şi s'a dusŭ la sfânta Duminecă, răpede câtŭ a putută, ca sĕ nu întârḑiă cumva. La sfânta Duminecă încă a bătutŭ în uşă şi s'a rugatŭ sĕ-lŭ lase înăuntru. A întratŭ şi i-a spusŭ ce caută.

— „Tocmai bine ai venitŭ, dragulŭ mătuşii, i-a ḑisŭ sfânta Duminecă, că acuma dormŭ munţii de-améḑĭ." Sf. Duminecă i-a datŭ o ploscă şi unŭ fluerŭ ḑicêndu-i: — „Décă vei merge acolo, aşa mergĭ de cu grije, sĕ nu calce calulŭ pe pétră, sĕ nu se trezéscă munţii, că de se vor trezi totŭ pulbere şi cenuşă te vorŭ face; cu fluerulŭ sĕ totŭ cânţĭ 'şi ploscile — una a avutŭ de acasă şi cea-laltă dela sf. Duminecă — sĕ le umpli; una sĕ o pui pe fântână şi cea-laltă sĕ o ducĭ."

S'a dusŭ; a făcutŭ aşa cum l'a învĕţatŭ sf. Duminecă, şi a umplutŭ ploscile. Când s'a întorsŭ înapoi, n'a băgatŭ bine de sémă şi i-a călcatŭ calulŭ pe pétră; s'au trezitŭ munţii, s'au trântitŭ în capete, au apucatŭ códa calului, i-au rupt'o şi cu atâta a scăpatŭ. A venitŭ la sf. Duminecă. Sf. Duminecă l'a întrebatŭ, cum a um blatŭ. Elŭ i-a spusŭ ce a păţitŭ. — »Nu face nimica, i-a ḑisŭ sf. Duminecă, culcă-te şi dormĭ sĕ te odihnescĭ, că vei fi obositŭ de-atâta drumŭ.«

Elŭ s'a culcatŭ şi-a adormitŭ . . . Sf. Duminecă a uatŭ unŭ fuiorŭ şi i-a pusŭ códă la calŭ. Apa încă i-a luat'o şi i-a pusŭ alta în loculŭ ei. Décă s'a trezitŭ feciorulŭ, a încălecatŭ şi du-te mi-te copile pe-aicĭ încolo către casă. Când se apropia de casă, pĕrulŭ lui a începutŭ a înflorĭ éră. Smeulŭ câtŭ ce a vĕḑutŭ pĕrulŭ înflorindŭ, a sciutŭ că vine Finocŭ éră şi s'a ḑisŭ supĕrată către nevastă: — „Éră vine Finocŭ, fiulŭ tĕu, canele meu. Décă elŭ se întórce şi de-acolo, tu fă-te éră bolnavă şi spune-i sĕ'ţĭ aducă purcelŭ linsŭ prelinsŭ dela scrófele linse prelinse, unde scrófa crocotesce şi pămêntulŭ se clătesce."

A sositŭ Finocŭ acasă. Ea s'a făcutŭ éră bolnavă şi i-a spusŭ, că a visatŭ sĕ-i aducă purcelŭ linsŭ prelinsŭ dela scrófele linse prelinse, c'apoi se va face sănĕtósă. Elŭ, bietulŭ de elŭ, ca sĕ-i facă mume-si pe voiă, s'a pornitŭ éră sĕ-i aducă şi de felulŭ ăsta, că dóră se va însănĕtoşa; dér' elŭ, sĕrmanŭ de ḑilele lui, n'a sciutŭ pe lumea asta, ce vrea mumă-sa cu elŭ de-lŭ totŭ trimete încóce şi'ncolo, nu scia că ea vrea sĕ-lŭ prăpădéscă, ca sĕ se pótă ea apoi tolăni cu bala de smeu după placŭ.

S'a dusŭ sĕraculŭ Finocŭ, s'a dusŭ de numai Dumneḑeu îlŭ scia cum, până la sfânta Vinere. Sf. Vinere i-a datŭ o periă şi l'a trimesŭ la sf. Sâmbătă. Sf. Sâmbătă i-a datŭ o cute şi l'a îndreptatŭ la sf. Duminecă,

Printr'o scrisóre patriarhală din Constantinopolŭ. s'a desfăcutŭ căsĕtoria princesei Maria, fiica fostului Domnŭ alŭ Moldovei Mihailŭ Sturdza, cu Constantinŭ, fiulŭ prințului Alexandru Gorceakow. In urma acestei scrisorĭ patriarhale fiica prințului Sturdza se póte căsĕtori din nou.

Din Bucovina.

Cernăuți, Martie 1886.

(Fine.)

Acuma voescŭ sĕ scriu și aceea ce scimŭ că lucră părintele parochŭ din Roșia. Părintele parochŭ H. nu se ține de modulŭ întrodusŭ de părintele Polonicŭ la parastase, la care era întrodusă moderare în bĕutura de vinarsŭ. Vinarsulŭ după prudința părintelui H. se binecuvĕntéză și mesenii béu la astfelŭ de ocasiunĭ vinarsŭ câtŭ le trebuesce, că vedĭ: „bĕutura este făcută pentru ómenĭ și nu pentru animale.“

Cei ce trăescŭ în fărădelege nu suntŭ mustrațĭ fără deosebire și pe cei sĕrmanĭ îi mustră orĭ provócă sĕ se despărțéscă deolaltă, pe când pe cei mai cu stare, între carĭ și antistele comunalŭ (primarulŭ), suntŭ protegiațĭ fiind-că are póte trebuință de ei.

Nu numai poporenii potŭ lua esemplu bunŭ dela purtarea părintelui față cu cei ce trăescŭ în fărădelege (concubinatŭ) ci și bieții preoțĭ de ajutorŭ potŭ multe învĕța din iscusința sânției sale — Consistoriulŭ ar face bine sĕ-i dea unŭ brîu roșu. — Sânția sa are o metodă deosebită de ritualulŭ ort. or. anume: înainte de finirea serviciului divinŭ pe când are sĕ strîngă antimisulŭ ilŭ ia între degete și-lŭ scutură josŭ înaintea sântei mese, ca și când ar fi o năframă séu batistă de nasŭ. Ce nelegiuire!

Intrebŭ pe părintele H. orĭ de sĕ ține de regulativulŭ Consistoriului care hotăresce ca parochulŭ sĕ dea a treia parte din venitŭ preotului de ajutorŭ? căcĭ se potŭ întêmpla certe, precum cele cunoscute din Mahala.

Voindŭ a fini îmĭ iau libertatea a pune o întrebare și Pré Venerabilului Consistoriu, când va publica concursŭ pentru parochia Băișescĭ? Póte voește alŭ fe rici pe părintele I. Scretianŭ? Sânția sa are când mai aștepta până când vorŭ trece cooperatorii cei mai vechĭ la rêndŭ. De părintele Soroceanu a uitatŭ Consistoriulŭ? Elŭ este preotŭ de ajutorŭ de 14 anĭ și are cu multe greutățĭ a se lupta. Ore n'a uitatŭ Consistoriulŭ de cérta pentru colacĭ ce a avut'o sânția sa cu parochulŭ din Mahala, care era socrulŭ Archimandritului Călinescu Parochulŭ din Mahala S a muritŭ și colacii s'au mâncatŭ de multŭ.

Se vorbesce că consilierulŭ Ilasevicĭ, fiindŭ în vêrstă are de gândŭ sĕ se pensionese. In loculŭ de consilierŭ ar veni părintele protopopŭ din Vicovulŭ de susŭ, éră în loculŭ sânției sale părintele Protrovschi, totŭ rude ale Consistoriului.

Lumea vorbesce multe, déră noi nu trebue sĕ credemŭ tóte până ce nu vedemŭ cu ochii că s'au împlinitŭ.

Porsena

Cursŭ de albinăritŭ

După cum s'a anunțatŭ deja în unii din numerii de mai nainte ai »Gazetei,« se va ținé cursulŭ teoreticŭ și practicŭ din *albinăritŭ* în Brașovŭ în Maiu a. c. și anume din 5—10 st. n Orĭ cine póte lua parte la acestŭ cursŭ fără de nicĭ o tacsă. Insinuările sĕ se facă la conducĕtorulŭ secțiunei, d-lŭ George Horvat, telegrafistŭ în Brașovŭ.

Nu putemŭ recomanda din destulŭ acestŭ cursŭ atențiunei inteligențilorŭ noștri dela sate și cu deosebire învĕțătorilorŭ, carĭ suntŭ chemațĭ a rĕspândi și promova în poporŭ cunoscințele necesare din toțĭ ramii economiei, ce sĕ póte purta cu înlesnire de poporulŭ nostru.

Nu costă pe nimenea nimica decâtŭ întreținerea pe 5 dile aicĭ în Brașovŭ, dér prin aceasta celŭ ce ia parte la cursŭ se introduce în cunoscințele și manipularea cea mai neapăratŭ de lipsă la cultura albinelorŭ, carea pe lângă muncă neînsemnată, *dér dibace*, produce mai multŭ, decât își póte închipui un om, care n'a purtatŭ încă acestŭ ramŭ economicŭ. D-nii învĕțătorĭ, décă vorŭ fi pĕtrunșĭ câtușĭ de puținŭ de simțulŭ de jertfire pentru promovarea culturei poporale prin scólă, de sigurŭ, că nu vorŭ pregeta a aduce puțină jertfă în direcțiunea acésta, câștigându-șĭ mai ântêiu înșișĭ cunoscințele de lipsă, pentru de a avé, ce împărtăși cu temeiu altora. Décă vomŭ aștepta a face astfelŭ de lucrurĭ necesare totdéuna numai pe lângă diurne, atuncĭ nicĭ odată nu vomŭ ajunge la resultatele dorite pe tĕrêmulŭ acesta greu alŭ culturei poporale.

D-nii învĕțătorĭ se potŭ rêndui la cercetarea acestui cursŭ mai vêrtosŭ acolo, unde suntŭ doi séu mai mulți învĕțătorĭ la o scólă, astfelŭ, ca în anulŭ acesta se vină unii, ér în anulŭ viitorŭ alții. Scóla în éstŭ casŭ nu va suferi nimicŭ, căcĭ cei de acasă vorŭ substitui pe cei absențĭ. Câtŭ pentru concediulŭ ce arŭ fi a se obținé dela organele superióre scolare, credemŭ, că nu li se va refusa.

Ilusiunĭ și halucinațiunĭ.

(O conferență dela Ateneu.)

Scopulŭ conferenții d-lui *dr. Urechiă* este sĕ arete că nu unŭ abisŭ, o separare bruscă există între starea omului sănĕtosŭ și starea omului nebunŭ, ci e unŭ lanțŭ, o continuitate de inele, la estremitatea cărora se afla cele douĕ stărĭ de care vorbirămŭ, dér la mijlocŭ suntŭ *ilusiunile și halucinațiunile.* Când vedemŭ de esemplu o monetă, avemŭ o impresiune, care este percepția monetei. Décă unŭ individŭ ar dice: ce frumósă lămâe! ar greși, ar avé o ilusiune, séu *ilusiunea este o percepțiune greșită a unei sensațiunĭ primite.* Intrebarea e: cine greșesce? celŭ cu moneta séu celŭ cu lămâia? Și cum ne încredințămŭ de adevĕrŭ? Simțulŭ comunŭ alŭ ómenilorŭ ne spune, dér și colectivitatea póte se greșéscă și atuncĭ avemŭ o ilusiune universală cum e, de esemplu unŭ bățŭ cufundatŭ în apă, care se pare frântŭ. Noi însĕ nu vomŭ dice că e bine ceea ce vedemŭ, ci vomŭ admite, că avemŭ o ilusiune datorită unei circumstanțe esterióre organismului nostru. Pictura nu e decâtŭ o ilusiune. Suntŭ alte ilusiunĭ datorite stricării (ca sĕ nu dicemŭ deranjării) aparatului de percepțiune.

Acestŭ aparatŭ prin simțurĭ primesce impresiunĭ, carĭ în partea numită *sensorium commune*, devinŭ sensațiunĭ. Când avemŭ înainte unŭ obiectŭ pe care l'amŭ vĕdutŭ de multe orĭ, prin compararea între imaginile de obiecte de felulŭ acela ce le posedămŭ, ilŭ ghicimŭ, adecă ilŭ percepemŭ. Cu câtŭ obiectulŭ ce ni se va arăta va fi fostŭ vĕdutŭ de noi mai puține orĭ, cu atâtŭ sensațiunea se va face mai cu greu. Când vomŭ avé unŭ obiectŭ pe care nu l'amŭ cunoscutŭ nicĭ odată, vomŭ avé sensațiunea de formă, de colóre, etc., dér nu vomŭ găsi imaginea, care sĕ i se potrivéscă.

Acesta e aparatulŭ de percepere, privindu'lŭ în efectŭ. Décă stricatŭ va fi într'o parte, vomŭ avé o ilusiune, — luândŭ stricăciunea și în sensulŭ de inperfectibilitate. Când punemŭ pe mână compasulŭ desfăcutŭ avemŭ douĕ sensațiunĭ, când ilŭ punemŭ cu piciórele apropiate avemŭ unulŭ. De ce? In realitate suntŭ totŭ douĕ, dér aparatulŭ de tactŭ, când impresiile suntŭ apropiate ne dă una. Sensațiunile nu se stingŭ deodată, ci ne mai lasă impresii și de aceea avemŭ ilusiunĭ. Orĭ ce sensațiune o reportămŭ la estremitatea nervilorŭ și avemŭ ilusiunĭ. La aceste date, d-sa oferă esemple, pe carĭ nu le putemŭ cita, din lipsa spațiului.

După acestea avemŭ ilusiunĭ, resultate din aceea, că creerulŭ nu compară bine sensațiile primite esacte. Ele resultă mai adesea dintr'o predisposițiune timpurară séu permanentă a creerului. Unŭ popă vrêndŭ sĕ facă o comparație cu luna, va dice că e unŭ turnŭ de biserică și o damă de lume va vedé numai amanțĭ îmbrățișându-se. Factorii principalĭ ai predisposițiunii suntŭ sentimentele emoționătóre: frica, remușcarea, supĕrstițiunea, etc. etc.

Acestea suntŭ ilusiunĭ normale, căcĭ printr'o stortare de voință le putemŭ distruge; suntŭ altele carĭ rĕmânŭ și vederea, audulŭ, pipăitulŭ, gustulŭ și mirosulŭ dau numeróse ilusiunĭ. N'ai decâtŭ sĕ te ducĭ pe la ospicii de nebunĭ și vei vedé în destulŭ; conferențiarulŭ însĕ ne-a scutitŭ de drumŭ, dându-ne esemple.

Suntŭ apoi ilusiunĭ interne, adică acele, carĭ provinŭ dintr'o stare anormală a unui organŭ. Unŭ țĕranŭ dicea că are unŭ popă în partea stângă a stomacului și la acesta mai vinŭ alțĭ patru de ținŭ sinodŭ. La mórte s'a constatatŭ, că partea aceea a stomacului era atacată.

Aci conferențiarulŭ pune zona intermediară între ilusiune și halucinațiune Ilusiunea, după cum am disŭ, e o percepțiune greșită a unei sensațiunĭ reale; dér halucinațiunea e percepție fără impresiune. Trecerea dela una la alta se face pe nesimțite, încâtŭ nu putemŭ avé unŭ punctŭ de despărțire între ele, dér diferă prin gradulŭ de realitate alŭ percepțiunii exterióre. La halucinațĭ creerulŭ e vecinicŭ în lucrare, face nouĕ figurĭ, nouĕ închipuirĭ, creiază combinațiunĭ extraordinare și imposibile, dér nu stă. Și la acestea e o parte datorită alterațiunii diferițilorŭ nervĭ. Lăsândŭ pe cele provenite din alcoolurĭ în halucinațiunile cronice. Așa, relativŭ la audŭ, unii începŭ s'audă ântêiu fâșiiturĭ, apoi pașĭ, silabe, vorbe, frase etc. Unii audŭ injurii, alții ordine imperióse, grozave, pe carĭ inconsciinte le îndeplinescŭ la momentŭ. Curióse dér suntŭ cele ale vederii. Unŭ fostŭ magistratŭ vedé unŭ păiangine care crešcea mereu în câtŭ trebuia sĕ fugă ca se nu fiă copleșitŭ de grózniculŭ animalŭ. Pictorulŭ Black vedé și conversa cu toțĭ ómenii marĭ ai lumii, pe carĭ îi desemna. Și celel'alte simțurĭ au halucinații și unele complexe Unii credŭ că suntŭ obiecte și unŭ inginerŭ nebunŭ era convinsŭ că e busolă și sta tot-d'a-una cu capulŭ spre nord.

Halucinațiile organelorŭ de perpetuarea speciei, cruțe-ne cetitorii d'ale spune. Se părea că în momentulŭ acela tênĕrulŭ conferențiarŭ avé o halucinațiune puternică, credêndŭ că vorbesce póte înaintea unorŭ elevĭ de medicină, nu înaintea unui auditorŭ dela Ateneu, între care erau și înalte Dómne.

După acéstă scurtă, din fericire, halucinațiune, conferențiarulŭ se tredesce ajungêndŭ la capĕtulŭ lanțului, adică la alienațiune. Abisŭ între acésta și starea normală nu există, ci e o continuitate de inele; dér e o cestiune: suntŭ nebunĭ acei, carĭ au halucinațiunĭ? Citește o listă cu mulțime de nume de ómenĭ marĭ, carĭ le-au avutŭ, între carĭ: Carolŭ IX, Cromwell, Tasso, Malebranche, Göthe, Byron, Silvio Pelico, Napoleonŭ, etc. etc. Toțĭ aceștia ar trebuĭ declarațĭ de nebunĭ Cum vomŭ resolva cestiunea? Deși e curios, căcĭ mai tóte esemplele de halucinație și chiar de ilusiunĭ aduse suntŭ cu ómenĭ de balamuc, d. Urechiă dice că aceia carĭ au halucinații, dér nu le credŭ, acei chiar, carĭ le credŭ, dér suntŭ deplinĭ în cele-l'alte acte, nu suntŭ nebunĭ, ci pe drumulŭ de a fi nebunĭ.

(Romània) *Gheorghe dela Plevna.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

ROMA, 9 Aprilie. — După cum spunŭ foile de aséră, cabinetulŭ Depretis ar fi demisionatŭ. Se crede că cu formarea cabinetului va fi însărcinatŭ Cairoli și în acestŭ casŭ camera se va disolva, remânêndŭ sĕ se facă alegerĭ nouĕ.

PARISŬ, 9 Aprilie. — Camera a votatŭ creditulŭ de 900 milióne cu 293 contra 229 voturĭ. Desbaterea asupra arestării socialiștilorŭ Ducquerey și Roche s'a amânatŭ pe Sâmbătă.

Mulțămită publică.*)

D-lu *Florea Beudeanu*, proprietarŭ în *Rusii Beclénului* a dăruitŭ nou edificatei Bisericĭ din *Chiusa* douĕ icóne frumóse precum și unŭ ofertŭ bănescŭ de 50 fl. v. a. Din acéstă sumă 20 fl. v. a. s'au și solvitŭ Bisericei în 22 Noemvre a. c. Acestŭ darŭ s'a făcutŭ pentru odihna sufletului repausatului sĕu fiu Ioanŭ, învĕțăcelŭ la scóla comercială din Deeșiu. D-lŭ Beudeanu, pe lângă frumosulŭ monumentŭ de pétră ridicatŭ la mormêntulŭ regretatului sĕu fiu (a se vedé „Gazeta Transilvaniei« Nr. 246,) mai voiesce a ridica și monumente sufletescĭ pentru dênsulŭ. Inceputulŭ l'a făcutŭ în noua nóstră Biserică. Considerândŭ esigențele Bisericei nóstre pentru ornamentulŭ ei internŭ, domnia s'a și'a aflatŭ locŭ nimeritŭ la noi cu ofertulŭ. Decĭ prin acésta subscrișii în numele comunității. gr. c. din Chiusa ii aducemŭ cordiala mulțămită.

Chiusa 24 (11) 1886.

Rebreanu Tĕnase curatorŭ prim. — *Antoniu Precupŭ* preotŭ loc.

BIBLIOGRAFIĂ.

Cu N-ro. 1 dela 1 Aprilie a. c., pășimŭ în anulŭ alŭ XX lea alŭ revistei »Convorbirĭ Literare.“ O existență continuă și neintreruptă de 19 anĭ, dovedește merite destulŭ de marĭ, pentru a putea trece în alŭ XX-lea anŭ fără unŭ deosebitŭ apelŭ la amicii literaturii și în deosebĭ la vechii abonațĭ ai acestei reviste. Ne mărginimŭ decĭ a atrage atențiunea amicilorŭ ei asupra imprejurării, că la începutulŭ unui periodŭ nou este de doritŭ, ca abonamentele sĕ se facă câtŭ mai neintârdiatŭ. Prețulŭ abonamentului se adresează *directŭ la administrație*, fie prin mandatŭ postalŭ, fie mărcĭ postale. Pentru înlesnirea vechilorŭ abonațĭ din Bucurescĭ, vomŭ trimite achisitorulŭ nostru, autorisatŭ a primi abonamentele la domiciliu, presentândŭ chitanță din matcă emisă și semnată de noi inșine. Deasemenea se potŭ adresa abonamentele la librării, și anume: în *Bucurescĭ*: la librăriile: D. D. *Sococŭ & Co., E. Græve, Nerly*; în *Provincie*; la librăriile din localitate séu prin biurourile postale; în *Transilvania*: la librăriile: D. D. *Ciurcu*, Brașovŭ; *Krafft*, Sibiiu; *Concordia*, Năsĕudŭ; *librăria diecesană*, Blajŭ; în *Bucovina*: la librăria: D. *Romuald Schally*, Cernăuțĭ; în *Ungaria*: la librăriile: D. D. *Klein*, Aradŭ; *librăria diecesană*, Caransebeș; în *Austria*: la societatea academică »*România jună*“, Viena, VIII. Langegasse 4. Prețulŭ abonamentului pe anŭ: pentru România lei 20 — pentru Transilvania, Bucovina și Ungaria lei 15 — pentru țĕrile Uniunii postale lei 30 — In casulŭ când unŭ abonentŭ ar dori a i se expedia numerile recomandate, va avea a plăti câte 25 banĭ pro numĕrŭ în plusŭ, dreptŭ 3 lei pe anŭ, de vreme ce nu vom considera nicĭ o reclamațiune pentru numere perdute. Tóte librăriile susŭ menționate au depositŭ spre vîndare cu numĕrulŭ, pe prețulŭ de 2 lei în România, 1 leu 50 banĭ în Transilvania. Bucovina și Ungaria, și de 3 lei pentru țĕrile Uniunii postale. Prin aceasta se vorŭ inlocui abonamentele cu numerulŭ, aduse la domicilŭ, acum desființate, carĭ le introdusesemŭ pentru anulŭ trecutŭ.

Bucurescĭ 15 Martie 1886.

Editura și Administrația:
Sococŭ E. Teclu
Strada Berzii 96.

*) Intârdiată din cause neprevĕdute.

că-i mai mare. — »O dragulŭ mătușii, i-a grăitŭ sf. Duminecă când la vĕdutŭ intrândŭ pe ușă, unde te-a mânatŭ éră?“ — »Écă mătușă, m'a trimesŭ: unde scrófa crocotesce și pămêntulŭ se clătesce, sĕ-i aducŭ purcelŭ linsŭ prelinsŭ.«

Sf. Dumineca încă s'a înduratŭ de elŭ, că îi era milă sĕ péră unŭ ficiorŭ cu o inimă așa de bună. I-a datŭ și ea o năframă și i-a disŭ: — »Na năframa asta și du-te și te fă unŭ purece și pișcă scróta. Când o vei pișca ântêia dată, se va vierĭ; când o vei pișca-o a doua óră va fĕta; tu atuncĭ apucă purcelulŭ și fugĭ Când va fi sĕ te ajungă, aruncă cutea îndĕrĕtŭ, că se va face o stâncă de pétră de josŭ până'naltulŭ cerului. Păn'ce vorŭ róde ele stâncele, tu vei fugi o bucată de drumŭ. Când va fi sĕ te ajungă éră, aruncă peria, că se va face o pădure mare. Și când va fi sĕ te ajungă și a treia óră, aruncă năframa, că se va face unŭ tĕu de lapte dulce cu stupătura de brânză și marginĭ de păsatŭ; păn' ce vorŭ bea ele tĕulŭ, tu vei ajunge aicĭ.«

S'a dusŭ și a făcutŭ așa cum l'a învĕțatŭ sf. Dumineca. S'a făcutŭ purece, a pișcatŭ o scrófă, ea s'a vierîtŭ, a fĕtatŭ unŭ purcelŭ, l'a apucatŭ și a luat'o la piciorŭ; scrófele au fugitŭ după elŭ, atuncĭ a aruncatŭ cutea, peria și năframa și s'a făcutŭ așa cum i-a spusŭ sf. Dumineca, stâncă de pétră, pădure și tĕu de lapte dulce. (Va urma).

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Aprilie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	104 —	Bonurĭ croato-slavone	104.70
Rentă de hârtiă 5%	95.50	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.25	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —	Renta de hârtiă austriacă	85 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.50	Renta de arg. austr.	85.50
Bonurĭ rurale ungare	105 —	Renta de aurŭ austr.	114 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	105 —	Losurile din 1860	139 75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105 —	Acțiunile băncei austro-ungare	878 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70	Act. băncei de creditŭ ung.	299.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 70	Act. băncei de creditŭ austr.	296.40
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
		Napoleon-d'orĭ	10.—
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61 60
		Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93½	94½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	89—	90—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102½	103¼
» » » (5%)	86½	87—
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	91½	92½
» » » (5%)	82½	83½
Banca națională a Româniel 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 —	14½—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.02

Tarifa anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-niĭ abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta și pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ (	—	—	12.50	—
Predealŭ (	—	—	1.09	—
Timișŭ	—	—	1.40	—
Brașovŭ (	—	—	2.27	—
Brașovŭ (	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Hașfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighișóra (	10.29	—	8.01	—
Sighișóra (	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediașŭ	11.54	—	9 45	—
Copsa mică	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	—	12.59	—
Clușiu (	6.08	—	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10 20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	—	—	4.05
Oradia-mare (	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12 59	—
Szolnok	2 58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6 0[illegible]	—	10.05	10.30
Viena (	6.35	—	10.50	—
Viena (	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.0[illegible]
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.49
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	—	10.28	2.31	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	—	5.05	6.43	--
Clușiu (	12 03	—	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	—	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	—	—	10.44	--
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	--
Blașŭ	6.09	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mic	7.00	—	—	12.36	--
Mediașŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	—	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5 30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	—	—	7.14	1.09
Brașovŭ (	—	—	—	—	1.50
Timișŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ (	—	—	—	—	3.23
Predealŭ (	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4.5[illegible]
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.0[illegible]
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4 51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10 06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6 49	9.33	5 28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7 35
Hațegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ.